

A Győri Ítéltábla a dr. Vigyikán Péter ügyvéd által képviselt **felperesnek** - a ...Minisztérium által képviselt **alperes neve alperes** ellen **bíróági jogkörben okozott kár megtérítése** iránt indított perében a Tatabányai Törvényszék 5.P.20.244/2015/34. sorszám alatti ítéletével szemben a felperes 35. sorszám alatti fellebbezése folytán meghozta az alábbi

í t é l e t e t :

Az ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletének megfellebbeezett rendelkezését helybenhagyja.

Kötelezi a felperest, hogy az állam javára az illetékes adóhatóság felhívására fizessen meg 32.000 (harminckettőezer) forint feljegyzett fellebbezési eljárási illetéket.

Kötelezi a felperest, hogy 15 nap alatt fizessen meg az alperes részére 15.000 (tizenötezer) forint másodfokú perköltséget.

Az ítélet ellen fellebbezésnek helye nincs.

I n d o k o l á s

A Tatabányai Törvényszék a fellebbezéssel támadott ítéletében a kereseti kérelmet elutasította. Kötelezte a felperest, hogy 15 napon belül fizessen meg az alperes részére perköltség címén 20.000.- forint jogtanácsosi munkadíjat.

Az irányadó tényállás szerint az előzményi perben (Fővárosi Törvényszék 2.P.../2010/19. Fővárosi Ítéltábla 6. Pf.../2013/4.) a felperes kártérítés címén indított keresetet a alperes nevemal szemben arra hivatkozással, hogy egy korábbi szavatossági perében (Budakörnyéki Bíróság 1.P.../2008/24., Pest Megyei Bíróság, mint másodfokú bíróság 4.Pf.../2009/9., és a Legfelsőbb Bíróság, mint felülvizsgálati Bíróság Pfv.VII.../2010/7. szám) az eljáró bíróságok közösségi jogot - azaz az 1999/44 irányelv 1. cikkét - sértő döntése következtében pervesztes lett.

Az ügyben az elsőfokon eljáró Fővárosi Törvényszék 2.P.../2010/19. számú, 2012. május 29-én kelt ítéletével a keresetet elutasította. A döntésének indokolásában kifejtette, hogy a alperes neve az 1999/44. EK rendeletet a nemzeti jogba megfelelő módon átültette, a szavatossági igény elbírálása alapjául szolgáló 1959. évi IV. tv. (r.Ptk.) 306. § az irányelvvel összhangban van, így a alperes neve terhére jogalkotási mulasztás nem állapítható meg. Arra is hivatkozott, hogy a magyar bíróságok jogértelmezése sem áll szemben az európai közösségi szabályozással.

A Fővárosi Törvényszék leszögezte, hogy a tagállam köteles megtéríteni a közösségi jog neki betudható megsértéséből magánszemélynek okozott kárt függetlenül attól, hogy a tagállam mely szerve mulasztott, illetve sértett jogot. Az Fővárosi Törvényszék álláspontja szerint azonban a

konkrét ügyben a alperes nevenak a jogalkalmazó szervekért fennálló felelőssége sem állapítható meg, mert a bírói gyakorlat sem ellentétes a közösségi joggal.

Mindezek alapján megállapította, hogy jogsértést nem követtek el a jogalkalmazó szervként eljáró bíróságok, illetve a Legfelsőbb Bíróság, így jogellenes magatartás hiányában a alperes neve kárfelelőssége nem állt fenn, a kártérítési igény elutasítandó.

A felperes másodlagos jogcímként a fenti tényállás alapján a Ptk. 349. §-ára hivatkozott. Az elsőfokú bíróság álláspontja szerint azonban mivel a polgári jog szabályai szerint a alperes neve a szerveiért nem felel, így a Ptk. 349. §-a alapján a alperes nevemal szemben kárigény nem érvényesíthető.

Az ügyben másodfokon eljáró Fővárosi Ítéltábla a 6.Pf..../2013/4. számú döntésében az elsőfokú bíróság érdemben helyes döntését helybenhagyta, az indokolást az alábbiakkal egészítette ki.

A Fővárosi Ítéltábla felhívta az Európai Unió Bírósága C-6/90 (Frankovich ügy) és a C-9/90 számú (Frankovich és társai egyesített ügyekben hozott) határozatait, amelyekben a Bíróság kimondta, hogy a tagállam köteles megtéríteni az egyéneknek okozott veszteséget és kárt, amely abból származik, hogy a tagállam elmulasztotta az Európai Unió valamelyik irányelvének átültetését a tagállam nemzeti jogába.

A bíróság a C-199/82 számú (San Giorgio S.P.A. ügyben hozott) határozatában úgy foglalt állást, hogy a közösségi jogon alapuló kárigényeket is az egyes nemzeti jogok anyagi és eljárási szabályai szerint kell elbírálni, ez utóbbiak azonban nem lehetnek kedvezőtlenebbek azoknál, mint amelyek kizárólag a belső nemzeti jogra visszavezethető kárigényeket rendezik, és nem tartalmazhatnak olyan előírásokat, amelyek a közösségi jogi igények érvényesítését gyakorlatilag lehetetlenné teszik, illetve túlzottan megnehezítik. Ezt erősítette meg az Európai Unió Bírósága a Frankovich és társai egyesített ügyben hozott ítéletének 41. és 43. pontjában is.

A Fővárosi Ítéltábla - a fenti alapvetések talaján - kifejtette, hogy Magyarországon az Országgyűlés hatáskörébe tartozik a közösségi jog átültetése, az Országgyűlés azonban nem rendelkezik önálló jogalanyisággal, ezért a jogharmonizációs kötelezettség elmulasztásáért, mint a közösségi jog megsértéséért a Ptk. 28. § (1) bekezdésében jogi személyiséggel felruházott alperes neve közvetlenül felelős; a jogharmonizáció elmulasztásából eredő károk megtérítése iránt igény közvetlenül a alperes nevemal szemben érvényesíthető.

A Fővárosi Ítéltábla egyetértett a Fővárosi Törvényszék azon álláspontjával, hogy az 1999/44. EK irányelv magyar jogba való átültetésével kapcsolatos mulasztás, mint a közösségi jog megsértése nem róható a alperes neve terhére - a 2002. évi XXXVI. törvény ugyanis a hivatkozott irányelvet a magyar jogrendbe beillesztette - , ezért a jogharmonizációs kötelezettség elmulasztása miatt az alperes nem kötelezhető kártérítésre.

A Fővárosi Ítéltábla rámutatott, hogy a bíróságok szervezetéről és igazgatásáról szóló 1997. évi LXVI.tv. értelmében mind a törvényszékek (megyei bíróságok), mind a Kúria (Legfelsőbb Bíróság) jogi személyek, ezért jogképesek, saját nevükben jogokat szerezhhetnek, kötelezettséget vállalhatnak, pert indíthatnak és perelhetők, így a szerződésen kívül bírósági jogkörben okozott kárból eredő kártérítési kötelelem kötelezettjei is lehetnek.

Ez által a magyar jogszabályok megteremtik mind az anyagi jogi, mind az eljárásjogi lehetőségét annak, hogy a károsult a bírósági jogkörben okozott kár megtérítése iránti igényét magával a bírósággal, azaz a törvényszékkel vagy a Kúriával szemben érvényesítse, a Ptk. 349. § (1)-(3) bekezdései, illetve a Ptk. 339. § (1) bekezdése alapján.

A magyar jog szerint tehát a bírósági jogkörben okozott kárért - akár a közösségi, akár a nemzeti jog normáinak megsértéséből ered - a kárt okozó bíróság, és nem a alperes neve köteles helytállni. Ez okból a felperes adott perben érvényesített, és a közösségi jog alkalmazásának elmulasztásából,

megsértéséből eredő kártérítési követelésének kötelezettje nem az alperesként megjelölt alperes neve, hanem maguk az eljáró bíróságok.

A magyar jogszabályok ugyanis nem állapítanak meg eltérő szabályokat a bírósági jogkörben okozott károk megtérítése körében attól függően, hogy a kár közösségi jog megsértésének, vagy a belső nemzeti jog szabályainak megsértéséből ered, valamint nem tartalmaznak olyan előírásokat sem, amelyek lehetetlenné teszik vagy túlzottan megnehezítik a közösségi jogi igények érvényesítését. A közösségi jog megsértésén alapuló kárigények Magyarországon ugyanolyan feltételekkel érvényesíthetők, mint a kizárólag belső nemzeti jogra visszavezethető igények.

A magyar jog szerint tehát az alperes nem rendelkezik passzív perbeli legitimációval a bíróságok által a közösségi jog szabályainak értelmezésével okozott kár megtérítése iránti igény tekintetében, ezért a Fővárosi Ítéltábla a Fővárosi Törvényszék, mint elsőfokú bíróság keresetet elutasító érdemi döntését helybenhagyta.

A jelen eljárásban előterjesztett módosított kereseti kérelmében a felperes az alperes neve kötelezését kérte 1.000.001 forint kártérítés megfizetésére figyelemmel arra, hogy a korábbi ügyben eljáró Fővárosi Ítéltábla a 6.Pf..../2013/4. számú ítéletével megsértette az EK szerződés 10. Cikkét, és EUSZ 4. Cikk (3) bekezdését figyelemmel arra, hogy az előzményi perben a kártérítési keresetét a alperes neve passzív perbeli legitimációjának hiánya, keresetösségi jogának hiánya miatt utasította el.

A felperes álláspontja szerint az előzményi ügyben a Ptk. 349. § nem lett volna alkalmazható, mivel az az állami egység elvével ellentétben áll.

Hangsúlyozta, hogy az EK szerződés 10. cikke konkrét kártérítési jogot biztosít a részére, és kártérítési kötelezettséget alapít a alperes neve terhére az EU jog megsértése esetére.

Állította, hogy az EU jog megsértése miatt elvesztett pere perköltségében jelentkező kára okozati összefüggésben áll az Állam jogsértésével, azaz az előzményi perben eljáró bíróságok közösségi jogot sértő ítélezésével, az állam jogsértését pedig kellően súlyosnak értékelte, mivel a Fővárosi Ítéltábla az Európai Unió Bírósága gyakorlatával ellentétes ítéletet hozott. Kereseti kérelme alátámasztására hivatkozott a C-424/97 számú Salomone Haim ügyre, a C-302/97. számú Klaus Konle ügyre, a C-224/01. számú Köbler ügyre, valamint a C-199/82, C-14/83, C-79/83, C-173/03 ügyekben hozott ítéletekre, valamint az Országos Bírósági Hivatal II-III-IV. r. alperes képviselőjében benyújtott 11/A/2. számú beadványában kifejtett álláspontra. Ez utóbbi érvelés szerint a közösségi jog megsértéséért a tagállam felelősséggel tartozik, függetlenül attól, hogy a jogsértés mely tagállami szervnek tudható be, az államot egységesnek kell tekinteni a tagállami felelősség szempontjából, ezért a alperes nevemal szemben kártérítési kereset indítható, az alperes személye miatt nem lett volna lehetőség az előzményi perben a kereset elutasítására az ott írt indokok alapján.

Az alperes a kereset elutasítását kérte a felperes perköltségben marasztalása mellett.

Az EK szerződés felperes által felhívott 10. cikke az EU működésében érvényesülő képviselői demokrácia alapelvét rögzíti, kártérítési követelés alapjául nem szolgálhat.

A felperestől egyik bíróság sem vonta meg a alperes nevemal szembeni keresetösségi jogát, felperes kereseti kérelmét az eljáró bíróságok érdemben tárgyalták, és azt mint megalapozatlant elutasították.

Az irányelv rendelkezéseit a jogalkotó megfelelően átültette a nemzeti jogba, a jogszerűtlennek minősített ítéletek pedig megfelelnek az irányelvvel összhangban álló nemzeti jognak, ezért jogellenes jogalkalmazás sem állapítható meg.

A alperes neve a felperesnek kárt nem okozott, és nem felel a bíróságok esetleges kárt okozó tevékenységéért vagy mulasztásáért.

Az elsőfokú bíróság a kereseti kérelmet elutasító döntése meghozatala során - a C-224/01. számú Köbler ügy 51. pontja alapján - abból indult ki, hogy a felperesnek a jelen eljárásban a közösségi jog kellően súlyos és nyilvánvaló megsértését, a bekövetkezett kár és az államot terhelő kötelezettség megsértése közti ok-okozati összefüggést, valamint azt kellett bizonyítania, hogy a megsértett jogszabály a felperes részére jogokat állapított meg.

A felperes a közösségi jog kellően súlyos és nyilvánvaló megsértését abban jelölte meg, hogy a Fővárosi Törvényszék és az elsőfokú döntést helybenhagyó Fővárosi Ítéltábla az előzményi perben alperes neve elleni keresetőségi jogát megvonta.

A C-424/97. számú Salomone Haim ügyben az Európai Bíróság a C-302/97 Konle ügyre utalással kifejtette, hogy „a tagállamoknak biztosítaniuk kell, hogy a magánszemélyek kártérítést nyerjenek a nekik a közösségi jog megsértésével okozott károkért függetlenül attól, hogy mely hatóság követte el a jogsértést, és elvileg melyikre hárulna az érintett tagállam joga szerint a kártérítés terhe.”...” Ezen ítélet 26. 27. pontjában idézett ítélkezési gyakorlatból azonban nem következik, hogy a közösségi jog megsértésével hozott belső jogrendi intézkedésekkel a magánszemélyeknek okozott károk megtérítését függetlenül magának a tagállamnak kell biztosítania közösségi kötelezettségeinek teljesítése érdekében”.

A fentiekkel összhangban a C-224/01 számú Köbler ügyben az Európai Bíróság kifejtette, hogy „A közvetlenül a közösségi jog által e feltételek fennállása esetén biztosított kártérítéshez való jog létezésétől függően a felelősségre vonatkozó nemzeti jog keretein belül kell az államnak az okozott károk következményeit orvosolnia, azzal a feltétellel, hogy a kártérítési felelősség nemzeti jogszabályokban szabályozott feltételei nem lehetnek szigorúbbak, mint azok, amelyek a hasonló jellegű, nemzeti jogon alapuló igényekre vonatkoznak, valamint nem lehetnek olyanok, hogy gyakorlatilag lehetetlenné vagy rendkívül nehézvé tegyék a kártérítés megszerzését.”

A Tatabányai Törvényszék kifejtette, hogy a 2013. évi CLXXVII. törvény 54. §-a alapján alkalmazandó korábban hatályos 1959. évi IV. törvény, a Ptk. 349. § (3) bekezdése, és a hivatkozott eljárások idején hatályos, a bíróságok szervezetéről és igazgatásáról szóló 1997. évi CXVI. törvény rendelkezései alapján a magyar nemzeti jogban a bíróságok jogsértése esetén közvetlenül a bíróságokkal szemben lehet fellépni.

A jogszabályok nem tesznek különbséget az uniós jog és a belső jog megsértése között, mindkettő esetén a hivatkozott rendelkezés alapján van lehetőség kártérítési igényt érvényesíteni.

Rámutatott a törvényszék, hogy az idézett európai bírósági ítéleti rendelkezések alapján nem igazolható a felperes azon hivatkozása, hogy a közösségi jog sérelmét az valósítja meg, hogy a Fővárosi Ítéltábla 6.Pf.../2013/4. számú ítélete folytán a felperes nem tudott a korábbi peres eljárásokban esetlegesen felmerült uniós jogsértések miatt a alperes neve ellen kártérítési igénnyel fordulni, azaz a keresetőségi jogát megvonták.

A felperes az általa jogszabálysértőnek tartott ítéletek vonatkozásában igényeit a nemzeti jog szabályai szerint a bíróságokkal szemben előterjeszthette. Azzal, hogy nem közvetlenül a alperes neve ellen fordulhatott, jogsértés nem következett be, a fentiekben idézett uniós joggyakorlat alapján az uniós jog és a magyar jog között nem húzódik ellentét.

Jogsértés hiányában a kártérítési igény nem megállapítható.

A felperes a fellebbezésében az elsőfokú ítélet részbeni megváltoztatásával 400.000 forint vagyoni és nem vagyoni kártérítés, valamint perköltség megfizetésére kérte kötelezni az alperest.

Az érvelése szerint az EK szerződés 10. Cikke, illetve az EUSZ szerződés 4. Cikk (3) bekezdése szerint a tagállam kártérítési felelősséggel tartozik a tagállami állampolgárnak az EU jog megsértésével okozott kárért.

Az Európai Bíróság azonban a C-199/82. számú ügyben hozott határozatában kifejtette, hogy a közösségi jogon alapuló kártérítési igényeket az egyes nemzeti jogok anyagi és eljárási szabályai szerint kell elbírálni, ez utóbbiak azonban nem lehetnek kedvezőtlenebbek azoknál, mint amelyek kizárólag a belső nemzeti jogból visszavezethető kárigényeket rendezik, és nem tartalmazhatnak olyan előírásokat, amelyek a közösségi jogi igények érvényesítését gyakorlatilag lehetetlenné teszik, illetve túlzottan megnehezítik.

A felperes a fentiekből azt a következtetést vonta le, hogy a nemzeti szabályozás csak addig alkalmazható, amíg az nem ellentétes az európai bírósági ítéletekben meghatározott jogelvekkel, amelyek azon eseteket szabályozzák, amikor a tagállami jog lehetetlenné teszi vagy megnehezíti az európai jog megsértéséből eredő igények érvényesülését. Az Európai Bíróság által megfogalmazott jogelveket pedig minden tagállami bíróságnak alkalmaznia kell, még a tagállami jog ellenében is. Ilyen jogelvet fogalmaz meg az EK szerződés 10. Cikkét, illetve az EUSZ 4. Cikk (3) bekezdését értelmező Salomone Haim ítélet, és a Klaus Konle ügyben hozott ítéletekben megfogalmazott állami egység elve.

A Ptk. 349. §-a éppen azért nem alkalmazható, mivel ellentétes az Európai Bíróság által kidolgozott állami egység elvével.

A felperes álláspontja szerint fentiekből az következik, hogy az európai jog megsértéséből eredő kártérítési igény a alperes neve ellen a polgári peres eljárás során előterjeszthető, az ilyen perekben a alperes nevenak van passzív perbeli legitimációja. Emellett a kárt ténylegesen okozó bíróságok felelőssége is megállapítható, azonban csak a alperes neveével együtt. A felperes utalt arra, hogy ezt az elsőfokú eljárásban a korábban perbe vont I.-II.-III.-IV.r. alperesek képviselőjében eljáró OBH képviselője is elismerte.

Mivel a Fővárosi Ítéltábla a 6.Pf../2013/4. számú ítéletében azt állapította meg, hogy a magyar jog szerint a alperes neve nem rendelkezik passzív perbeli legitimációval a bíróságok által a közösségi jog szabályainak értelmezésével okozott kár megtérítése iránti igény tekintetében, ezért a keresetet elutasította, és emiatt a pert érdemben nem bírálta el. Ezért a döntés sérti az EK szerződés 10. Cikk, illetve az EUSZ szerződés 4. Cikk (3) bekezdését, mivel megvonta a felperes azon jogát, hogy kártérítési igénnyel forduljon a alperes nevemal szemben a közösségi jog megsértése miatt.

Kitért a felperes arra, hogy az elsőfokú bíróság tévesen értelmezte az Európai Bíróság C-424/97. számú Haim ügyben hozott ítéletét.

Ennek alátámasztására idézte ezen ítélet rendelkező részének 1. pontját, valamint 31-32. pontjait is. Ezen rendelkezésekből a felperes álláspontja szerint az állapítható meg, hogy az Európai Bíróság az ítéletében a tagállam közjogi intézményének a mögöttes felelősségét állapította meg, azaz mind a tagállam, mind a közjogi intézmény nyújthat kártérítést az európai jog megsértése miatt. Az ítélet helyes értelmezése szerint a nemzeti közjogi intézmény kártérítési felelőssége a tagállam felelősségén felül, és nem felelőssége helyett állapítható meg. Ugyanezt támasztják alá a hivatkozott ítélet 22. és 25. pontjai is.

Ez okból téves az elsőfokú bíróság azon indokolása, hogy a felperesnek nem következett be jogsérelme azáltal, hogy az állammal szemben arra hivatkozással nem érvényesíthet kártérítési igényt, hogy arra a jogsértő bíróságokkal szemben lett volna lehetősége.

Kérte, hogy a fellebbezési érvelése elutasítása esetén az ítéltábla előzetes döntéshozatali kérelmet terjesszen elő az Európai Bíróságnál annak tisztázása végett, hogy az európai joggal ellentétes-e az a

nemzeti szabályozás, hogy nem a tagállam, hanem csak a jogsértést elkövető nemzeti közjogi intézmény ellen terjeszthető elő kereset az európai jog megsértése miatt.

A felperes 2017. június 19-i beadványában sérelmezte, hogy az elsőfokú bíróság nem tett eleget a Pp. 3. § (3) bekezdésében, a 164. § (1) bekezdésében, illetve az 1/2009. (VI. 24.) PK véleményben foglaltaknak, és nem tájékoztatta a felperest arról, hogy nem szükséges a peres felek személyében való keresetváltoztatás, és olyan helyzetet teremtett, hogy az eredetileg alperesként perbevont Kúria, Budapest Környéki Törvényszék, Fővárosi Törvényszék, illetve Fővárosi Ítéltábla elleni keresetet a felperes visszavonta.

Az alperes fellebbezési ellenkérelme az elsőfokú ítélet helybenhagyására, és felperes perköltségben marasztalására irányult.

Az alperes az elsőfokú eljárásban már kifejtett érvei mellett, egyetértve az elsőfokú ítélet indokolásában foglaltakkal rámutatott, hogy a alperes nevemal szemben az előzményi ügyben érvényesített kártérítési igény elutasításának nem csak a keresetőségi jog hiánya az indoka, hanem a Fővárosi Törvényszék a 2.P.../2010. számú eljárásban azt is vizsgálta, hogy a szavatossági perben eljár, és a keresetet elutasító jogerős döntést meghozó bíróságok jogértelmezése megfelelt az Európai Unió szabályozásnak, továbbá a szavatossági jog magyar szabályai nem ellentétesek a közösségi joggal.

A Fővárosi Ítéltábla a jelen eljárásban támadott 6.Pf.../2013/4. számú ítéletével a Fővárosi Törvényszék fenti ítéletét hagyta helyben, és egészítette ki az indokolást azzal, hogy a Ptk. 349. §-ára alapított bírósági jogkörben okozott kárért a alperes neveot helytállási kötelezettség nem terheli. Rámutatott, hogy az elsőfokú eljárásban az I.-II.-III.-IV.r. alperesek képviselőjében eljáró OBH ellenkérelmében kifejtett álláspont a bíróságok alperesi helyzetével magyarázható, a kártérítés iránti egyetemleges kereseti követeléssel szembeni alperesi védekezést tartalmazza, azonban a felperes fellebbezésében állított, és az előzményi ügyben eljár Fővárosi Törvényszék és Fővárosi Ítéltábla közösségi jogot sértő magatartását elismerő nyilatkozatként nem értelmezhető.

Az előzetes döntéshozatali eljárás kezdeményezése iránti kérelmet az alperes ellenezte figyelemmel arra, hogy a fellebbezés elbírálásához az szükségtelen.

A felperes fellebbezése alaptalan.

Az elsőfokú bíróság ítéletét a fellebbezési kérelem és ellenkérelem korlátai között felülvizsgálva (Pp. 253. § (3) bekezdés) az ítéltábla megállapította, hogy az elsőfokú bíróság megalapozott tényállásból helytálló jogi következtetést levonva utasította el a felperes kártérítési igényét.

Az elsőfokú bíróság helytállóan indult ki abból a peres felek egyike által sem vitatott elvből, miszerint a tagállam köteles megtéríteni azt az egyéneknek okozott veszteséget és kárt, amely abból származik, hogy a tagállam elmulasztotta az Európai Unió valamely irányelvének átültetését a tagállam nemzeti jogába, ahogy ezt az Európai Unió Bírósága (a továbbiakban Bíróság) a C-6/90 (Francovich ügy) és C-9/90 (Francovich és társai egyesített ügyekben) hozott határozataiban kimondta.

A bíróság a C-224/01 (Gerhard Köbler ügyben 30., 31. pontok) a bíróság már megállapította, hogy azon elv, amely szerint valamely tagállam felelős a közösségi jog neki felróható megsértésével a magánszemélyeknek okozott kárért, szerves része a szerződés rendszerének. A bíróság azt is megállapította, hogy ez az elv alkalmazandó minden ügyre, amelyben valamely tagállam megsérti a közösségi jogot, függetlenül attól, hogy a tagállam mely szervének cselekvése vagy mulasztása a jogsértés előidézője.

Ugyanezt szögezi le a bíróság a C-302/97-es számú Claus Konle ügyben (6. pont), amelyben a bíróság kimondja, hogy a tagállamokra hárul annak biztosítása, hogy a magánszemélyeknek megtérítsék azon kárt, amelyet számukra a közösségi jog megsértése okoz, függetlenül attól, mely hatóság felelős a sérelem elkövetéséért, és elvben melyik hatóság felelős az érintett tagállam jogszabályai szerint a kár megtérítéséért. Következésképpen egy tagállam nem hivatkozhat a belső jogrendjében létező szervezetek közötti hatáskörök és felelősségek megosztására azért, hogy ez alapján mentesítse magát a felelősség alól.

Az elsőfokú bíróság leszögezte a C-224/01 (Gerhard Köbler ügy) 51 pontjában kifejtettek alapján, hogy „a bíróság ítélkezési gyakorlatából az következik, hogy három olyan feltétel van, amelyek esetében a tagállamoknak meg kell téríteniük a közösségi jog nekik felróható megsértésével a magánszemélyeknek okozott károkat: a megsértett jogszabály jogokat állapít meg a magánszemélyek részére, a jogsértés kellően súlyos, és közvetlen okozati összefüggés áll fenn az államot terhelő kötelezettség megsértése, és a károsult felek által elszenvedett kár között”. Ugyanezt fogalmazza meg a Bíróság a C-424/97-es számú Salomone Haim ügy 36. pontjában is.

A C-224/01 Gerhard Köbler ügy 52. pontjában mondta ki a bíróság, hogy a tagállam végső fokon ítélkező nemzeti bíróságának a közösségi jog valamely szabályát sértő határozata által okozott kárért fennálló állami felelősségre is ugyanezen feltételek érvényesek.

Az elsőfokú bíróságnak tehát elsőként abban kellett állást foglalnia, hogy a alperes neveot a közösségi jog alapján terhelő azon kötelezettség, miszerint a tagállamoknak meg kell téríteniük a közösségi jog nekik felróható megsértésével magánszemélyeknek okozott károkat, sérült-e azáltal - ahogy erre a felperes jelen kereseti kérelmét alapítja -, hogy a Fővárosi Ítéltábla a 6.Pf..../2013/4. számú határozatával a alperes neve alperes elleni kártérítési keresetet az alperes passzív perbeli legitimációjának hiánya miatt utasította el.

A Bíróság a C-199/82. számú (San Giorgio S.P.A.) ügyben hozott határozatában úgy foglalt állást, hogy a közösségi jogon alapuló kárigényeket is az egyes nemzeti jogok anyagi és eljárási szabályai szerint kell elbírálni. Ez utóbbiak azonban nem lehetnek kedvezőtlenebbek azoknál, mint amelyek kizárólag a belső nemzeti jogra visszavezethető kárigényeket rendezik, és nem tartalmazhatnak olyan előírásokat, amelyek a közösségi jogi igények érvényesítését gyakorlatilag lehetetlenné teszik, illetve túlzottan megnehezítik. Ezt megerősítette a Francovich és társai egyesített ügyben hozott ítéletének 41. és 43. pontjaiban is.

A fentiekből az következik, hogy a tagállamoknak a közösségi jog megsértéséből eredően a magánszemélyeknek okozott károkért fennálló felelőssége nemcsak a tagállam perlése útján, hanem a nemzeti jog által biztosított egyéb keretek között is megvalósulhat. Éppen ezt vezeti le a Fővárosi Ítéltábla jelen kereseti kérelemmel sérelmezett 6.Pf..../2013/4. számú ítélete is.

A közösségi jog sérelme többféle módon, többféle eljárással, illetve magatartással következhet be. A jogharmonizáció elmulasztásából eredő károk a magánszemély által közvetlenül a alperes nevemal szemben érvényesíthetők. A jogalkotás elmulasztásából eredő károk érvényesítésére vonatkozóan a magyar nemzeti jogrend külön eljárást nem biztosít.

Az állam jogalkalmazó szervei, köztük a bíróságok által a téves jogalkalmazással, jogértelmezéssel, köztük a közösségi jogot sértő jogalkalmazással az állampolgároknak okozott károkért való felelősség megállapítására a nemzeti jogrend az rPtk. 349. §-ában (2013.évi V.tv. Ptk. 6:548.§ 6:549.§) szabályozott eljárást biztosítja. A rPtk. 349. §-a alapján a kirívóan súlyos jogértelmezési, illetve jogalkalmazási tévedésekre alapított kártérítési igények kötelezettjei tehát maguk a jogalkalmazó bíróságok. Ezért a passzív perbeli legitimáció hiánya miatt a rPtk. 349. §-ra alapított keresetek a alperes nevemal szemben nem előterjeszthetők.

A Bíróság a C-224/01 számú Gerhard Köbler ügy 45. pontjában éppen azt mondja ki, hogy „a magánszemélyeket a közösségi jog alapján megillető jogok védelmével összefüggő okokból következően, az államoknak a közösségi jogrendből fakadó felelőssége a végső fokon ítélkező Nemzeti Bíróság határozataiért is fennáll, a tagállamok dolga, hogy biztosítsák az érintettek számára az ezen elvre való hivatkozás lehetőségét megfelelő jogi út rendelkezésre bocsátásával”.

Az állam kártérítési felelősségének elvéből, és a fentiekből tehát nem az a felperesi álláspont következik, hogy a közösségi jog bármely módon, bármelyik állami szerv által való megsértése esetén közvetlenül a tagállamnak kell helytállnia - illetve a per közvetlenül az Állammal szemben indítható - , hanem az, hogy a tagállamnak éppen a közösségi jog megsértéséért való kártérítési felelőssége miatt lehetőséget, megfelelő jogi utat, az állampolgárok kártérítési igényének érvényesítésére szolgáló eljárást kell biztosítania.

A tagállamok által az állampolgárok számára biztosítandó jogi eljárásnak azonban annak a kritériumnak kell megfelelnie, hogy a károk megtérítésére vonatkozó, különböző nemzeti jogszabályok által meghatározott követelmények nem lehetnek szigorúbbak, mint azok, amelyek a hasonló jellegű nemzeti jogon alapuló igényekre vonatkoznak, és a kártérítés elérését aránytalanul nem nehezíthetik el.

A C-424/97 számú Salomone Haim ügyben, illetve a C-302/97 számú Klaus Konle ügyben megfogalmazott, a fellebbezésben hivatkozott állami egység elve - a fellebbezésben írtakkal szemben - nem a Ptk. 349. §-ának alkalmazását zárja ki, azaz a rPtk. 349. §-a nem ellentétes az Európai Bíróság által kidolgozott állami egység elvével, hanem az állami egység elve éppen akkor volna alkalmazható, és akkor bírna relevanciával, amennyiben a tagállami jog lehetetlenné tenné, vagy megnehezítené az úniós jog megsértéséből eredő igények érvényesülését.

A rPtk. 349. §-a pedig nem a közösségi jog megsértéséből eredő igények érvényesítését zárja ki, hanem éppen a nemzeti jog által biztosított keretet adja a közösségi jog megsértéséből eredő kártérítési igények érvényesítéséhez ugyanúgy, ahogy a belső jog bíróságok általi megsértéséből eredő igények érvényesítéséhez.

A C-302/97. számú Klaus Konle ügyben a Bíróság kifejtette, hogy a tagállamokra hárul annak biztosítása, hogy a magánszemélyeknek megtérítsék azon kárt, amelyet számukra a közösségi jog megsértése okoz, függetlenül attól, hogy mely hatóság felelős a sérelem elkövetéséért, és elvben melyik hatóság felelős az érintett tagállam jogszabályai szerint a kár megtérítéséért... A közösségi követelmények teljesültek, mihelyst a nemzeti jogrendben meglévő részletes eljárási szabályok lehetővé teszik a magánszemélyek közösségi jogból származó jogainak tényleges védelmét anélkül, hogy nehezebb lenne érvényesíteni e jogokat, mint a nemzeti jogrendből számukra eredő jogokat. Ebből következik, hogy a szövetségi rendszerű tagállamokban a magánszemélyeknek a közösségi jog megsértésével meghozott nemzeti intézkedések által okozott károk megtérítését a szövetségi államnak nem kell szükségszerűen biztosítania azért, hogy az érintett tagállam közösségi kötelezettségei teljesüljenek.

Az ítélet kiemeli, hogy az elsőfokú bíróság helytállóan értelmezte a C-424/97 Salomone Haim ügyben a Bíróság által kifejtetteket. A hivatkozott döntés 29. pontja egyértelműen leszögezi, miszerint „ezen ítélet 26. és 27. pontjában idézett ítélkezési gyakorlatból - miszerint a tagállamoknak biztosítaniuk kell, hogy a magánszemélyek kártérítést nyerjenek a nekik a közösségi jog megsértésével okozott károkért, függetlenül attól, hogy mely hatóság követte el a jogsértést, illetve melyikre hárulna az érintett tagállam joga szerint a kártérítés terhe - azonban nem következik, hogy a közösségi jog megsértésével hozott belső jogrendi intézkedésekkel a

magánszemélyeknek okozott károk megtérítését feltétlenül magának a tagállamnak kell biztosítania a közösségi kötelezettségeinek teljesítése érdekében.

A fellebbezésben kifejtettekkel szemben a Salomone Haim ítélet 26., 27., 29., 31., 32., 33. pontjainak együttes értelmezéséből csak az a következtetés vonható le, hogy a tagállamok felelőssége fennáll az uniós jog megsértéséből eredően a magánszemélyeknek okozott károkért, ennek érvényesítési lehetőségeit, eljárását azonban a tagállamok nemzeti jogára bízva.

Lehetőség van a nemzeti jog által biztosított szabályok keretein belül a felelősség tagállam általi közvetlen viselésére, vagy oly módon, hogy a helytállási kötelezettségét saját intézményeire hárítja. Jelentősége annak van, hogy a tagállamnak biztosítania kell azt az intézményi fórumot, amellyel szemben a magánszemély igénye érvényesítése céljából felléphet, amennyiben a nemzeti jog az állam közvetlen perlését nem teszi lehetővé.

A fentiekből következően a közösségi jog sérelme a felperes által kifejtett okokból nem valósult meg, ezért az erre alapított kereseti kérelmet az elsőfokú bíróság megalapozottan utasította el.

Az ítélet tábla kitér arra, hogy a felperes arra alapított keresete, hogy a Fővárosi Ítélet tábla a közösségi jog téves alkalmazásával, helytelen értelmezésével, hozta meg a felperesre sérelmes 6.Pf.../2013/4. számú határozatát, tartalma szerint a rPtk. 349. §. Címén előterjesztett kereseti kérelmet valósít meg a jelen eljárásban, amelynek a felperes neve alperessel szemben történő előterjesztésére a passzív perbeli legitimáció hiánya miatt ugyanúgy nincsen lehetőség, ahogy - éppen a sérelmezett határozatban kifejtettek szerint - az alapszavatossági perben hozott döntés közösségi jogba ütközése okán a felperes nevemmel szemben előterjesztett keresetnek.

A fentiekre tekintettel az ítélet tábla a törvényszék érdemben helytálló döntését a Pp. 253. § (2) bekezdése alapján helyben hagyta.

Figyelemmel arra, hogy a felperes csak az ítélet tábla elutasító döntésének függvényében, azaz a jogerős határozat érdemétől függően, feltételesen kérte az Európai Bíróság előzetes döntéshozatali eljárásának kezdeményezését, ezért az ítélet tábla úgy tekintette, hogy a felperes a Pp. 155/A. §. értelmében joghatályosan e tárgyban nem terjesztett elő kérelmet.

Az ítélet tábla a pereszes felperest kötelezte a Pp. 78. § (1) bekezdése alapján a feljegyzett 32.000 forint fellebbezési eljárási illeték, és a 32/2003. (VIII. 22.) IM rendelet 3.§. (2) bekezdés a) pontja és (5) bekezdése alapján megállapított mértékű ügyvédi munkadíjból álló perköltség alperes részére történő megfizetésére.

Győr, 2017. június 29.

Dr. Világi Erzsébet sk.
a tanács elnöke

. Sarmon Hedvig sk.
előadó bíró

Dr. Vass Mária sk.
bíró

A kiadmány hitelül:

Kiadó